

INFO DIGEST CNM

MEDIU, ADAPTĂRI LA SCHIMBĂRI CLIMATICE ȘI ECOSISTEME

PAGINA 01

Această publicație a fost elaborată de către Centrul Național de Mediu în cadrul Programului de Granturi Mici „Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme” implementat cu susținerea financiară a Guvernului Suediei.

Opiniile exprimate în această publicație aparțin în exclusivitate autorilor și nu reflectă neapărat poziția oficială a finanțatorului.

Granturi mici pentru cauze mari

Opt proiecte se implementează începând cu luna ianuarie 2022 până în luna decembrie 2022 în cadrul Programului de Granturi Mici "Mediu, adaptări la schimbările climatice și ecosisteme" lansat de către Centrul Național de Mediu cu suportul financiar al Guvernului Suediei.

Prin intermediul acestuia sunt susținute inițiativele și acțiunile locale ce contribuie la îmbunătățirea mediului în zonele sub-bazinelor Bîc, Răut, Larga, Tigheci, Ialpuș și Naslavcea-Vasilcău, astfel, pe termen lung, fiind îmbunătățite standardele de viață în aceste regiuni.

Valoarea proiectelor variază de la 90 000 până la 180 000 MDL și prevăd activități de salubritate, gestionare și colectare a deșeurilor, restabilire a fâșiilor de protecție, instalare a panourilor fotovoltaice, educație ecologică.

Urmăriți buletinul informativ Info Digest CNM, ce apare o dată la trei luni pentru a afla mai multe detalii despre activitățile realizate.

Asociația Băștinașilor din Mîndrești

”Nerăbdarea cetățenilor de a beneficia de un serviciu de colectare a deșeurilor a dus la faptul că unele activități ale proiectului au demarat mai devreme decât era preconizat, de exemplu procurarea și repartizarea tomberoanelor. Consiliul local a susținut acest lucru, iar în prezent avem creat un serviciu nou ce se ocupă de colectarea deșeurilor, respectiv avem un sat mai curat, fără gunoiști haotice pe teritoriul satelor.”, susține Angela Cebotari, membră a Asociația Băștinașilor din Mîndrești.

Proiectul ”Facem satul mai curat”

Activitățile proiectului s-au derulat în paralel cu o amplă campanie de informare a cetățenilor, la care au contribuit și reprezentanții Inspectoratului pentru Protecția Mediului Telenești. Ei au venit în fața localnicilor din satele Mîndrești și Codru, printre care și elevii de la gimnaziul „Dimitrie Cantemir” cu informații privitor la consecințele nocive ale deșeurilor asupra mediului înconjurător și, implicit, a sănătății lor.

Ne întoarcem la origini

Ca urmare, în luna aprilie au fost organizate o serie de activități de salubritate a localității, precum și de plantare a spațiilor verzi la care au participat mână de mână toți băștinașii - începând de la elevii până la angajații primăriei.

Asociația Băștinașilor din Mîndrești

”Cum va fi omenirea peste 150, 200 ani? E greu să răspunzi, susține Angela Cebotari, dar ce știi cu siguranță este că în satul Mîndrești va fi bine, căci avem parteneri de nădejde: tînăra generație, dascălii lor și concetățenii noștri - oameni frumoși care își doresc cu adevărat o schimbare în localitatea lor.”

”Consiliul local a aprobat crearea și funcționarea serviciului de colectare a deșeurilor începînd cu 15 martie curent, iar serviciu nou creat pe lîngă primărie a fost tratat pozitiv în localitate.”, menționează Angela Cebotari.

Proiectul ”Facem satul mai curat”

Mai mult decît atît, chiar dacă inițial au avut anumite reticențe față de scopul final al proiectului, la serviciul de colectare a deșeurilor s-au alăturat și locuitorii satului Codru, care au încheiat contracte cu autoritățile publice locale și începînd cu 25 mai 2022 beneficiază deja de serviciul în cauză.

Pe final, dar nu în ultimul rînd, în cadrul proiectului ”Facem satul mai curat!”, ne-am

Renaștem tradiții

propus, pe data de 05 iunie, cu ocazia Zilei Mondiale a Mediului să efectuăm curățarea fântânilor din localitatea noastră, așa cum făceau bunicii noștri pe timpuri. La început, inițiativei noastre au dat curs câțiva gospodari, dar pe parcurs s-au alăturat și alți doritori. Astfel, două fântâni au fost renovate în întregime, primăria oferind, generos, câte un colac nou pentru ele.”, conchide Angela Cebotari.

"Prin campania de comunicare cu locuitorii satului și cu partenerii, am mărit și am consolidat echipa de voluntari. Nu am avut impedimente, dimpotrivă, am observat o deschidere și o implicare deosebită pentru proiectul nostru. Elevii sunt conștienți de problemele mediului și sunt bucuroși să fie implicați în activități de voluntariat." Olga Turcuman, AO Din Dragoste

De-o dragoste pentru râul Bîc

ASOCIAȚIA "DIN DRAGOSTE", PROIECTUL "PLANTĂM SĂLCII"

În aprilie 2022, circa 1500 de sălcii au fost plantate de-a lungul malului râului Bîc în localitățile Bulboaca și Roșcani, raionul Anenii Noi, cu participarea a peste 100 de voluntari.

"Inițial am contactat personal directorii de instituții și primarul localității din Roșcani, susține Olga Turcuman, membră AO "Din dragoste". Le-am povestit despre proiectul nostru și i-am întrebat despre disponibilitatea lor de a se implica. Apoi am organizat o masă rotundă în cadrul căreia am distribuit responsabilitățile. Am și creat un grup comun pe rețelele sociale, unde am continuat comunicarea pentru fiecare acțiune în parte. În paralel am început campania de informare pe social media.

Cea mai mare provocare a fost planificarea zilei de plantare, care din motive meteorologice a fost amânată de două ori și exista riscul să pierdem din entuziasmul voluntarilor, dar până la urmă mobilizarea a fost impresionantă.

Am conștientizat că problema râului Bîc este una acută și există o disponibilitate mare din partea comunității de a contribui la ameliorarea ei.", a conchis Olga Turcuman.

La activitățile de plantare au participat locuitorii din satul Bulboaca, locuitorii din satul Roșcani, elevii din Gimnaziul „Anton Guzun”, elevii din Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” Anenii Noi.

Un mediu curat începe cu tine

ASOCIAȚIA ECO-SOR

Un prim succes al proiectului "Dezvoltarea procesului de gestionare și colectare a deșeurilor" este elaborarea în comun cu Primăria comunei Vasilcău a unui Acord de parteneriat, care prevede realizarea activităților comune în vederea creșterii capacităților de implicare a locuitorilor din comună în procesul de colectare selectivă și depozitare separată a deșeurilor.

Următoarea etapă a fost instruirea populației care a avut loc sub forma a șapte seminare informative cu participarea a circa 120 de beneficiari din diferite grupuri sociale.

Ca rezultat al acestor activități de informare și instruire a fost creat un grup de sprijin ce va activa în baza unui regulament elaborat de echipa de implementare și aprobat de către Consiliul Local. .

După cum susțin membrii AO Eco-Sor, grupul de sprijin din comuna Vasilcău s-a cristalizat pe bune. Pentru o bună implementare a proiectului se cerea o sincronizare a activităților comune. Astfel la 29 iunie 2022, a avut loc ședința comună a echipei de implementare a proiectului cu grupul de sprijin, care a fost foarte productivă. Ideile lansate în discuție au conturat pași concreți de realizare a activităților trimestrul ce urmează.

"Folosind instrumentele de advocacy și lobby, echipa de implementare a proiectului în colaborare cu grupul de sprijin nu doar vor spori activismul civic în localitate, dar și vor putea influența deciziile Consiliului Local ce țin de colectarea selectivă a deșeurilor, depozitarea lor și identificarea agenților de reciclare."

VALENTINA JAMBA
manager de proiect

„O comunitate informată referitor la impactul negativ al deșeurilor asupra mediului și sănătății este primul pas spre implementarea unui sistem eficient de gestionare a deșeurilor, inclusiv reutilizarea lor, aplicarea reciclării și compostarea deșeurilor organice.”, susține Maria Beila, membră a Asociației Părinților și Educatorilor Cremenciug.

„Un mediu mai curat și sănătos pentru cetățenii comunei Cremenciug și satului Oclanda”

Echipa de implementare a proiectului a realizat un șir de activități care au contribuit la formarea atitudinii ecologice responsabile și active a locuitorilor satelor Cremenciug, Sobari, Oclanda pentru protecția mediului și dezvoltarea durabilă a acestor comunități.

Inițial a fost efectuat un sondaj în vederea evaluării opiniilor locuitorilor satelor Cremenciug, Sobari și Oclanda referitoare la problema deșeurilor în comunitățile lor, precum și identificării celor mai potrivite propuneri pentru activitatea viitorului serviciu de gestionare a deșeurilor, care este în curs de creare în aceste localități.

„Putem spune că susținerea inițiativei noastre de către cetățeni este bazată pe dovezi, or 90% din respondenți au menționat că gestionarea deșeurilor este foarte importantă și că trebuie să avem un serviciu de colectare și gestionare a deșeurilor.”, relatează Maria Beila. „Sondajul, de asemenea ne-a oferit posibilitatea nu numai să constatăm situația curentă, ci și să ne construim o viziune mai clară asupra scopurilor pe care dorim să le atingem și aspectelor la care trebuie să atragem o mai mare atenție în procesul planificării și dezvoltării serviciului de colectare și gestionare a deșeurilor în comunitățile-partenere. Astfel, în urma analizei chestionarelor am identificat soluțiile creării acestui serviciu.”, conchide Maria Beila.

Activitățile de instruire și mobilizare a tinerilor - atelierele „Identificarea problemelor comunitare”, „Planificare strategică”, „Procesul decizional local” - au avut un impact deosebit, deoarece anume tinerii sunt cei care trebuie să conștientizeze impactul deșeurilor asupra mediului, asupra sănătății generațiilor de azi și de mâine, să se implice în procesul decizional privind protecția mediului și gestionarea eficientă a deșeurilor, dar și să mobilizeze membrii comunității la diverse acțiuni și activități în acest sens.

Astfel de activități permit educarea și cultivarea spiritului civic și ecologic al copiilor, de altfel cei mai activi și implicați locuitori din satele Cremenciug și Oclanda.

În cadrul proiectului, ei au avut posibilitatea să cunoască cum pot identifica problemele comunitare. Au exersat elaborarea unei propuneri de proiect pentru soluționarea acestor probleme. De asemenea tinerii au conștientizat, că pentru realizarea schimbărilor pozitive în comunitățile lor este nevoie de stabilit parteneriate cu APL, agenții economici, alți actori comunitari, de implicat membrii comunităților în soluționarea problemelor de interes comun.

Activitățile proiectului au fost realizate în parteneriat cu Autoritățile Publice Locale, care susțin inițiativa și eforturile membrilor comunității în ceea ce ține de protecția mediului.

APL și comunitatea își consolidează eforturile pentru a crea în comunitate un serviciu de gestionare a deșeurilor eficient, durabil și nu în ultimul rând promovat de tânăra generație.

ASOCIAȚIA PĂRINȚILOR ȘI EDUCATORILOR CREMENCIUG

"Accesul sistematic la materiale informaționale facilitează procesul de înțelegere a impactului deșeurilor asupra mediului. Totodată încurajează și ajută cadrele didactice să livreze aceste informații către elevi.", susține Aurelia Bahnaru, președinta Asociației pentru Valorificarea Deșeurilor.

Cetățean implicat pentru un râu curat

ASOCIAȚIA PENTRU VALORIFICAREA DEȘEURILOR

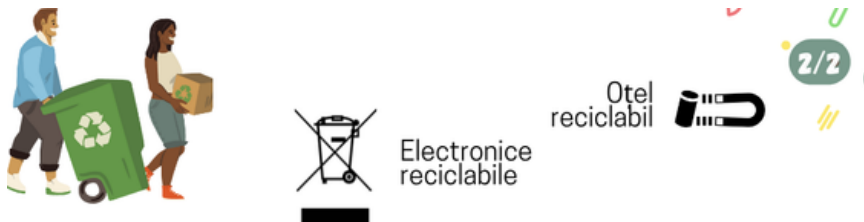
Cu ocazia Zilei Globale a Reciclării a fost lansată Campania locală de informare și colectare separată a deșeurilor reciclabile în orașul Strășeni cu implicare a 11 instituții de învățământ din localitate, care și-au asumat angajamentului de a promova valori prietenoase mediului. Pe perioada campaniei au fost organizate 2 ore de educație ecologică cu tema "Cum reducem DEȘEURILE și ne protejăm SĂNĂTATEA?".

Activitățile de educație ecologică au fost organizate pentru elevii claselor primare din IPLT "Mihai Eminescu" și pentru elevii claselor a XI-a și a X-a din IPLT "Ion Vătașanu". În total, peste 100 de elevi au fost informați despre tipurile de deșeuri rezultate din diferite activități, influența negativă a deșeurilor asupra Planetei, avantajele și necesitatea fabricilor de reciclare, practici bune în gestionarea deșeurilor, înlocuirea produselor de unică folosință cu cele reutilizabile.

În total în campania de informare au fost implicați peste 4 000 de elevi și peste 400 de cadre didactice din 11 instituții de învățământ (inclusiv biblioteca municipală) care au avut acces la materiale informative și date relevante elaborate în cadrul proiectului.

Pe perioada implementării proiectului au fost elaborate diverse materiale informaționale cu scopul de a promova reducerea poluării cu deșeuri, tipurile de deșeuri, consecințele poluării apelor cu deșeuri, rolul compostării și bune practici, etc. Toate materialele au fost publicate pe [pagina de Facebook](#), precum și pe [site-ul oficial](#) al asociației.

Producătorul ambalajului respectiv a avut o contribuție de ordin financiar la un proiect ce prevede recuperarea și reciclarea deșeurilor

Ambalaj confecționat din lemn din păduri sustenabile

Materialul respectiv este obținut din fibre reciclate

Hârtia simplă, care este cel mai ușor de reciclat

Proiectul "Cetățean informat pentru un rău mai curat" este implementat de A.O. "Centrul de Instruire și Consultanță E-CIRCULAR" cu susținerea financiară a Guvernului Suediei și suportul Centrului Național de Mediu

Campania de informare:

**peste
4 000
de elevi**

**peste
400
de cadre
didactice**

SIMBOLURI DE REICLARE

Ambalajul respectiv poate fi reciclat

Promovarea unui comportament responsabil față de mediu

Ambalaj sigur pentru produse alimentare

Colectarea sticlei separat

Ambalajul este confecționat din aluminiu reciclabil

Proiectul "Cetățean informat pentru un rău mai curat" este implementat de A.O. "Centrul de Instruire și Consultanță E-CIRCULAR" cu susținerea financiară a Guvernului Suediei și suportul Centrului Național de Mediu

Am convenit cu Primăria că vom organiza un astfel de concurs în fiecare an pentru ca localitatea să fie menținută în curățenie și prietenoasă mediului.", Țanțuc Mariana, coordonatoarea proiectului.

Împreună pentru un mediu mai curat

AO LINGURENI CU SUFLET MARE

La începutul primăverii echipa de implementare a proiectului împreună cu reprezentanții APL au întocmit proiectul de Regulament cu privire la desfășurarea concursului "Cea mai curată stradă", acest regulament fiind ulterior completat cu un plan de salubritate a localității Lingureni pentru lunile martie-mai.

Începând cu luna aprilie locuitorii satului s-au mobilizat pentru a curăța și amenaja străzile, inclusiv pe perimetrul acelor gospodării care fie sunt părăsite, fie aparțin persoanelor în etate sau cu nevoi speciale care nu pot asigura îngrijirea teritoriilor adiacente. În luna mai au fost desemnați câștigătorii, pentru care Primăria, de altfel partener al proiectului, a alocat și premii bănești.

Pe parcursul lunii aprilie au fost lichidate 4 gunoșiți neautorizate de pe malul râului Lingura, iar în locul lor au fost plantate sălcii. La aceste activități au participat și tinerii din cadrul grupului de inițiativă "Reușim Împreună", care în prezent asigură săptămânal irigarea puieților sădiți.

Împreună cu Primăria, echipa de implementare a proiectului au plasat în locuri vizibile pentru cetățeni anunțuri despre interzicerea aruncării deșeurilor și amenzi la care vor fi supuși în caz de nerespectare.

Centrul Național de Mediu activează cu cuportul financiar al Suediei.

www.environment.md

<https://www.facebook.com/CentrulNationaldeMediu/>

